

UIT DE PRACTIJK.

MOETEN WIJ ZUIGKAMERS AANBEVELEN?

DOOR

A. G. J. TEMPELMANS PLAT.

De meeningen over het gebruik van zuigkamers loopen nog steeds zeer sterk uiteen. Zoowel door de voor- als tegenstanders ervan wordt in hunne beweringen en zoo- genaamde wetenschappelijke beschouwingen veelal in een of andere richting sterk overdreven. Het klinkt zoo mooi „door dik en dun” te beweren, dat een prothese met gehemelteplaat altijd gemakkelijk en stevig kan zitten, zonder kunstmiddelen toe te passen, wanneer er maar voor een goede artikulatie wordt zorggedragen. Dit is echter in zekeren zin »schrijftafelgeleerdheid«, die in de praktijk niet altijd doorgevoerd kan worden. Zeer zeker is het waar — en ik spreek hier uit ervaring, — dat een overgroot percentage der loszittende gebitten verbeterd kan worden door zuivere aansluiting en doelmatige artikulatie. Met een goede artikulatie kunnen we werkelijk dikwijls wonderen verrichten in gevallen, waar een patient soms al jaren met een gebit tobt. Alles is hiermede echter niet te bereiken. Zelfs gaat het, wetenschappelijk bekeken zoo prachtige, »three-points-system« in vele gevallen mank. Zoolang de prothese nog niet behoeft gebruikt te worden om te eten, dus zich niets tusschen de kauwvlakken bevindt, is er bij dit systeem »geen speld tusschen te krijgen«. Moet het gebit echter dienst doen om spijzen te verwerken, wat toch geen onredelijke eisch is, dan komt de ellende van loswippen direct weer aan het licht en

gevoelt de patient zich weer even ongelukkig als voorheen. Heusch, het is voor zulke patienten iets ontmoedigends, wanneer zoovelen om hen heen alles met hun gebit kunnen doen en zij ondervinden er bij het minste gebruik reeds hinder van. In zulke gevallen mogen wij de patienten niet suggereeren, dat het wel beter zal worden, wanneer ze er eenmaal een beetje aan gewend zijn, uitsluitend en alleen om voor onszelf het strelende gevoel te hebben, dat men slechts wetenschappelijk werk levert; neen, wij zijn verplicht alles te doen, wat in onze macht is, om de patient van deze voortdurende marteling te bevrijden. Men behoeft maar één enkele maal iemand op den stoel gehad te hebben, die niet »uit' aanstellerij« in tranen uitbarst, omdat ze nu al zoolang aan het tobben is, maar wie het aan te zien is, dat zij zich werkelijk diep ongelukkig gevoelt en wij zouden alles willen doen om zoo'n »stakker« te helpen.

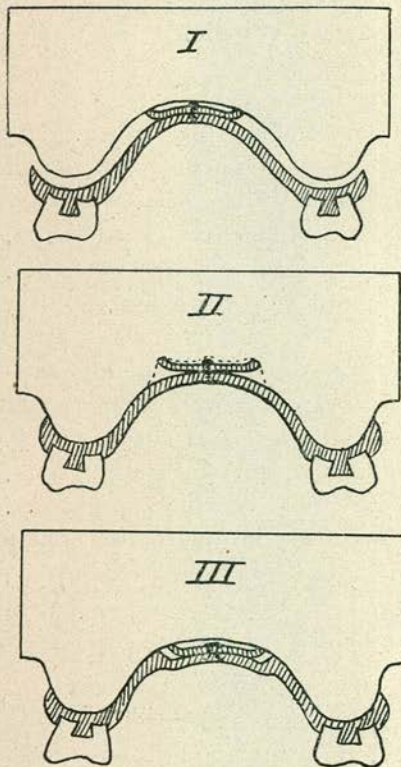
Blijkt het dus, dat de meest wetenschappelijke articulatie, gepaard aan zuivere aansluiting van de plaat, waarvoor men zich van onberispelijke afdrukken verzekerd heeft, de patient het zoozeer begeerde succes niet verschaft, dan zijn wij verplicht naar hulpmiddelen te zoeken, waarbij baat gevonden kan worden.

Ik herinner mij zoo goed ook zelf het »three-points-system« heel dikwijls met vuur verdedigd te hebben alsof dit de »alleenzaligmakende« methode was en toch heb ik ook wel eens, eerst aarzelend, later misschien wel gretig, de handen uitgestrekt naar de zoo versmade zuigkamer. En ook moet ik eerlijk bekennen, dat ik in die enkele gevallen volstrekt niet het gevoel heb gekregen een »knoeier« te zijn, maar integendeel het heerlijke bewustzijn ontwaakte, mijn patient werkelijk gelukkig gemaakt te hebben.

Nu is het echter volstrekt niet onverschillig hoe de zuigkamer bevestigd wordt en welke soort wordt toegepast. Zeer dikwijls zien we weefselverwoestingen in den mond, veroorzaakt door het gebruik van een zuigapparaatje, die

ons voor goed zouden doen besluiten deze misdadigers voor eeuwig uit de praktijk te bannen. Maar al spoedig rijst de vraag of een goed toegepaste zuigkamer zulks ook zou veroorzaakt hebben en gaan wij zoeken naar de oorzaak van dit euvel; maar dan ook zijn wij op den goeden weg. Wij zullen derhalve eens nagaan, wat voor dergelijke verwoestingen aansprakelijk gesteld moet worden en hoe zooiets kan worden voorkomen.

Aan de hand van onderstaande afbeeldingen zal dit, naar ik hoop, spoedig duidelijk worden.

In figuur 1 is de doorsnede weergegeven van een prothese, die voorzien is van een napjevormig zuigapparaatje, dat met een knopje aan den gehemeltekant is bevestigd. Daar de plaat vrijwel geen adhaesie vertoont, geeft alleen het napje, dat luchtledig wordt gezogen, »houvast«, waardoor het gebit weliswaar niet los raakt, maar op eenigen afstand van het gehemelte in den mond hangt. Het spreekt van zelf, dat zich in dit geval tusschen gehemelteplaat en slijmvlies een groote hoeveelheid spijsresten kan verzamelen, waarvan de bezwaren hier niet nader behoeven te worden opgesomd.

Bovendien veroorzaakt zoo'n prothese veelal met het

spreken een onaangenaam lispelend geluid, daar de lucht, die uit den mond moet ontwijken langs het gehemelte tegen de dikte van de plaat strijkt. Men denke slechts aan het fluitende geluid, dat men verkrijgt door tegen de dikte van een blad papier te blazen.

Ook is het gevoel, dat het gebit op geen vaste basis rust en dus heen en weer beweegt voor patiënten een allernaangenaamste gewaarwording.

In figuur 2 zuigt de plaat vrij goed tegen het gehemelte en moet het napje noodwendig tusschen de harde plaat en het zachtere gehemelte ruimte zoeken, waardoor de vleezige laag wordt weggedrukt volgens de stippellijn en groote beschadigingen kunnen worden aangericht. Soms is het gehemelte over een bijna rijksdaaldergroote oppervlakte één groote zweer.

Om deze beide onaangenaamheden geheel te voorkomen dient het zuignapje nergens boven het niveau van de plaat uit te steken, maar hiermede volkomen in een vlak te liggen. Naar het midden toe moet er eenige ruimte zijn tusschen gummizuiger en gehemelte, zoodat het schijfje er eenigszins komvormig uitziet, waardoor de plaat vastgezogen kan worden. De zuiginrichting moet derhalve niet op het afgewerkte gebit bevestigd worden, maar zorgvuldig *in de dikte* van de plaat aangebracht, wat met het bekende Rauhesysteem volkomen te bereiken is. Figuur 3 geeft den juisten vorm en bevestiging van zoo'n zuigkamer weer.

Na eenigen tijd gaat het gummischijfje door het speeksel uitzetten en wordt dus te groot, waardoor het boven het niveau der plaat uitsteekt. Daar het nu eveneens schade zou kunnen aanrichten, moet het verwijderd worden en door een nieuw passend schijfje vervangen. Dit kan echter met de minste moeite door den patient zelf gedaan worden, terwijl de kosten uit den aard der zaak niet noemenswaard zijn. Daar de praktijkondervinding leert, dat zoowel verzorging van den mond in het algemeen, als die van gebitten zeer veel te wenschen over laat, dient de patient er met

klem op gewezen te worden, dat onachtzaamheid in deze hoogst onaangename, onnoodige gevolgen veroorzaken kan.

Op zeer vernuftige wijze is door den fabrikant dezer zuigapparaatjes de moeielijkheid overwonnen om het gouden knopje, waarover de schijfjes bevestigd worden, op de juiste plaats in de gehemelteplaat aan te brengen, terwijl deze laatste slechts zeer weinig in dikte toeneemt. Daar de onderdeelen dezer apparaatjes natuurlijk zorgvuldig op de juiste verhouding zijn vervaardigd, moet ik er voor waarschuwen geen verschillende fabrikaten door elkaar te verwerken, daar de maten allicht niet onberispelijk dezelfde zijn. Zijn de schijfjes bijvoorbeeld iets te klein of is het gaatje zoodanig van grootte, dat ze geen napvorm aannemen, wanneer men ze over het knopje bevestigd heeft, dan ontwikkelen zij ook geen zuigkracht, dus doen geen nut. Is de maat daarentegen een weinig te groot, dan steken ze boven de plaat uit, wat de zoeven beschreven gevolgen kan hebben.

In het kort geresumeerd komen wij dus tot de slotsom, dat men in de praktijk niet altijd buiten zuigapparaten kan, maar dat deze toch slechts in uitzonderingsgevallen mogen toegepast worden, hoe goed zij ook aan de gestelde eischen mogen beantwoorden. Nooit mag zoo'n apparaatje gebruikt worden met de bedoeling, dat men dan de prothese niet zoo zorgvuldig behoeft te vervaardigen. Vooral voor dit laatste dient gewaarschuwd te worden, omdat vooral technici er veelal om deze reden met voorliefde gebruik van maken en wij niet altijd in de gelegenheid zijn al ons prothesewerk zelf te maken.

De meest doelmatige plaats voor een zuigapparaat is het zwaartepunt van de prothese, daar het hier aangebracht, zoo veel mogelijk gelijkmatigen »dracht« geeft. Is het gehemelte daar ter plaatse evenwel sterk gewelfd, dan verdient het aanbeveling om aan weerskanten van de raphe een napje aan te brengen, waarvoor dan een kleinere maat kan gebruikt worden. Ook is het verstandig een harde

plaats van het gehemelte te kiezen, waarvoor het derhalve noodzakelijk is deze deelen in den mond uiterst zorgvuldig af te tasten en op het model te markeeren.

Slechts bij zeer zorgvuldige aanwending kunnen de zuigapparaten ons onschatbare diensten bewijzen, terwijl zij ondoelmatig gebruikt, eer kwaad dan goed doen.
